04/06/2021

Προς την Πεντηκοστή και τα Έσχατα

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Του Αρχιμ. π. Ιακώβου Κανάκη

Η περίοδος μετά το Πάσχα λέγεται «Πεντηκοστάριο». Μετά την μεγάλη νίκη επί του θανάτου, που επέφερε η Ανάσταση του Χριστού, πηγαίνουμε για την μεγάλη εορτή της Πεντηκοστής. Πενήντα μέρες μετά το Πάσχα εορτάζουμε την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος στους μαθητές του Χριστού και μέσω αυτών σε όλους τους ανθρώπους. Αυτήν την «κάθοδο» την είχε προαναγγείλει ο Χριστός ευρισκόμενος στην γη.

Έχουμε μια εξέλιξη στο θέμα της εορτής. Ήταν αρχικώς αγροτική, αργότερα «μνημόνευε» το ιστορικό γεγονός της Διαθήκης και τελικά κατέστη η εορτή της δωρεάς του Πνεύματος, πού εγκαινιάζει στην γη την νέα Διαθήκη.

Ήταν εκτός από την εορτή του Πάσχα και της Σκηνοπηγίας, η Τρίτη σημαντική εορτή των Ιουδαίων, στην οποία έπρεπε ο κάθε πιστός να ταξιδέψει στα

Ιεροσόλυμα και να μετάσχει των «ακολουθιών» εκεί. Όπως προείπαμε ήταν αρχικά εορτή αγροτική και πιο συγκεκριμένα η εορτή του θερισμού (Εξ.23,16). Έτσι, τότε, προσφέρονταν οι «απαρχές» των προϊόντων της γης που καλλιεργούσαν (Εξ.34,22).

Μετά η εορτή έγινε επέτειος. Η Διαθήκη είχε συναφθεί πενήντα μέρες μετά την έξοδο των Ισραηλιτών από την Αίγυπτο (Εξ. 19, 1-6), που εορταζόταν το Πάσχα. Ως επέτειος η εορτή θεσπίστηκε από τον 2ο αιώνα π.Χ. όπως φαίνεται από τα κείμενα-πηγές που ανακαλύφθηκαν στο Κουμράν, αλλά και όσα αναφέρουν οιραβίνοι.
Ο προφήτης Ιωήλ μας παρουσιάζει την έκχυση του αγίου Πνεύματος σε όλον τον κόσμο. Το άγιο Πνεύμα εικονίζεται ως άνεμος και φωτιά και τοποθετείται ως προέκταση των θεοφανειών της Παλαιάς Διαθήκης.

Στην Καινή Διαθήκη έχουμε σαφή αναφορά περί της ελεύσεως του αγίου Πνεύματος στου Αποστόλους και μάλιστα με την μορφή πυρήνων γλωσσών (Πραξ.2,4). Οι μαθητές μίλησαν ξένες γλώσσες και διακηρύσσοντας έτσι την παγκόσμια προοπτική εξάπλωσης του Ευαγγελίου καιτόν οικουμενικό του προορισμό. Η διαίρεση των εθνών που έγινε στην Βαβέλ (Γεν.11, 1-9) βρίσκει τώρα «θεραπεία» με την ενότητα της Πεντηκοστής. Ο Χριστός δια του αγίου Πνεύματος δίνει δύναμη, χαριτώνει και ενισχύει τους Αποστόλους και τους διαδόχους τους, ώστε να μιλήσουν για όσα είδαν και άκουσαν και όσα με τα χέρια τους ψηλάφησαν: « λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντοςτοῦἉγίου Πνεύματος ἐφ’ ὑμᾶς, καίἔσεσθέμοι μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλήμκαίἐν πάση τη ἸουδαίακαίΣαμαρείακαίἕωςἐσχάτουτῆςγῆς».

Οι Πατέρες της Εκκλησίας όταν γίνεται αναφορά στην έκφραση «βάπτισμα ἐνΠνεύματι» μιλούν για την ανάθεση της ιεραποστολικής εξουσίας στην Εκκλησία. Η Πεντηκοστή υποστηρίζουν ότι είναι ο νέος Νόμος. Είναι η δυνατότητα αναδημιουργίας ολόκληρου του κόσμου. Η δωρεά του αγίου Πνεύματος είναι αυτή, που αν ο άνθρωπος είναι δεκτικός, μπορεί να τον ανακαινίσει, όπως μπορεί να ανακαινίσει συλλογικά ολόκληρο τον κόσμο. Το άγιο Πνεύμα είναι «αποταμιευμένο» στην Εκκλησία. Εκεί το «βρίσκουμε». Εκεί το λαμβάνει ο πιστός ως δωρεά, μέσω των ιερών Μυστηρίων, όταν φυσικά είναι δεκτικός σε μία τέτοια εμπειρία.

Τέλος, η δωρεά του αγίου Πνεύματος χαρακτηρίζει «τα έσχατα», μια περίοδο που αρχίζει με την Ανάληψη του Χριστού και θα ολοκληρωθεί με την «εσχάτη» ημέρα, τότε που ο Χριστός θα ξανάρθει με την Δεύτερή του παρουσία.